

Geniřletilmiş Özet

Türkiye’de Sağlık Bilimleri Alanındaki İntörn Öğrencilerin Psikososyal Sağlık Düzeyleri ve Madde Kullanım Sıklığı

Giriř

Sağlık bilimleri alanında öğrenim gören öğrenciler, insanlar için davranış modeli oluşturmalarıyla diğer öğrenci ve bireylerin sağlığını ve davranışlarını etkileyebilmektedir. Bu bağlamda intörn öğrencilerin riskli sağlık davranışlarına sahip olmanın sonuçlarını çok iyi bilmeleri gerekmektedir. Bu çalışmanın, öğrencilerin psikososyal açıdan sağlık durumlarını ve madde kullanımı ile ilgili sağlık davranışlarını ortaya koyması, riskli öğrencilerin saptanabilmesi, sağlığı tehdit edecek faktörlerin kontrol altına alınabilmesi için uygulamaların geliştirilmesi açısından sağlık profesyonellerine ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Amaç: Araştırma, sağlık alanında öğrenim gören son sınıf intörn üniversite öğrencilerinin psikososyal sağlık düzeylerini, madde kullanım sıklığını ve etkileyen faktörleri belirlemek ve riskli öğrenci profilini saptamak amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel olarak yapılmıştır.

Araştırmanın Örneklemi: Araştırmanın örneklemini olasılıksız örnekleme yöntemi ile seçilen, araştırmanın yapıldığı tarihler arasında lisans eğitime devam eden, çalışmaya katılmayı kabul eden ve veri toplama formlarını eksiksiz dolduran 681 öğrenci (Hemşirelik: 248, Ebelik: 68, Sağlık Yönetimi: 108, Diř Hekimliği: 59, Tıp Fakültesi: 172 ve Eczacılık: 26) dahil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları: Veriler öğrenci tanılama formu, Depresyon, Anksiyete, Stres Ölçeği (DASÖ) ve madde kullanımı bilgi formu ile elde edilmiştir.

Verilerin Toplanması: Veriler, yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak öğrenciler tarafından fakülte ortamında doldurulmasıyla elde edilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi: Verilerin değerlendirilmesinde Pearson korelasyon analizi, Student t test, Mann Whitney U testi, Tek Yönlü ANOVA, Kruskal Wallis testi ve Ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular

Öğrencilerin %14,2’sinin depresyon, %20,9’unun anksiyete ve %9,4’ünün stres düzeylerinin ileri ve çok ileri derecede olduğu saptanmıştır. Katılımcıların yaş ile depresyon, anksiyete ve stres düzeyi arasında pozitif yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu; kadınların erkeklere göre depresyon ve stres düzeylerinin anlamlı derecede yüksek olduğu; eczacılık bölümünde okuyan öğrencilerin depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin daha yüksek, sağlık yönetimi bölümünde okuyan öğrencilerin daha düşük olduğu; bölümü isteyerek tercih etmeyen öğrencilerin stres düzeylerinin daha yüksek olduğu; okul başarısını ortalamanın altında olarak değerlendiren öğrencilerin anksiyete ve stres düzeylerinin daha yüksek olduğu; derslerde zorluk yaşadığını belirten ve madde kullanan öğrencilerin depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

Öğrencilerin üniversite eğitimine ilk başladığı zaman %13,4’ünün, şunda ise %11,5’inin sigara gibi madde kullandığı saptanmıştır. Öğrencilerin %7,5’i özel sorunlarından, %5,3’ü özentiden ve %4,1’i zevk aldığı için madde kullanımına başladığını ifade etmiştir. Katılımcıların %53’ünün ailede sigara ve alkol kullanan, %2,8’inin ise aile ve yakın akrabalarında uyuşturucu madde kullanan birey olduğu tespit edilmiştir. Madde kullanan öğrencilerin %74,8’i madde kullanımını bırakmak istediğini belirtmiştir. Madde kullanan öğrencilerin depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Çalışmada erkek, tıp bölümünde öğrenim gören, okul başarısını ortalamanın altında değerlendiren, derslerde bazen zorluk yaşadığını belirten ve mezuniyet sonrası iş kaygısı yaşadığını ifade eden öğrencilerin madde kullanım oranları daha yüksek bulunmuştur ($p<0,05$).

Tartışma

Sağlık Bilimleri Alanında Öğrenim Gören İntörn Üniversite Öğrencilerinin Psikososyal Sağlık Düzeyleri

Çalışmada öğrencilerin depresyon ve stres düzeylerinin normal, anksiyete düzeylerinin hafif düzeyde olduğu belirlenmiştir. Çalışmada, sağlık bilimleri alanında öğrenim gören öğrenciler arasında psikososyal sağlık sorunlarının yaygın olduğu bulunmuştur.

Sağlık Bilimleri Alanında Öğrenim Gören İntörn Üniversite Öğrencilerinin Psikososyal Sağlık Düzeylerini Etkileyen Değişkenler

Çalışmada okunan bölümün psikososyal sağlık düzeyini etkilediği belirlenmiştir. Literatürde yapılan çalışmalarda örneklem popülasyonunun farklılığına bağlı olarak farklı bulgular elde edilmiştir. Akademik faktörler ve mezuniyet sonrası iş kaygısı yaşama öğrenciler tarafından psikososyal sağlığa tehdit olarak algılanmaktadır. Çalışmada mezuniyet sonrası iş kaygısı yaşama, okul başarısızlığı algısı ve derslerde zorluk yaşama gibi durumların psikososyal sağlık düzeyini olumsuz etkilediği belirlenmiştir.

Sağlık Bilimleri Alanında Öğrenim Gören İntörn Üniversite Öğrencilerinin Madde Kullanım Sıklığı

Çalışmada öğrencilerin üniversite eğitimine ilk başladığı zaman %13,4’ünün, şunda ise %11,5’inin sigara gibi madde kullandığı saptanmıştır. Yapılan çalışmalarda, sağlık bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerde madde kullanım sıklığı %24,6-45,5 olarak bulunmuştur.

Sağlık Bilimleri Alanında Öğrenim Gören İntörn Üniversite Öğrencilerinin Madde Kullanımı Etkileyen Değişkenler

Çalışmada tıp bölümünde öğrenim gören, okul başarısını ortalamanın altında değerlendiren, derslerde bazen zorluk yaşadığını belirten ve erkek öğrencilerin madde kullanım oranları daha yüksek bulunmuştur. Yapılan bazı çalışmalarda da benzer bulgu elde edilmiştir.

Sağlık Bilimleri Alanında Öğrenim Gören İntörn Üniversite Öğrencilerinin Psikososyal Sağlık Düzeyleri ile Madde Kullanım Davranışları Arasında İlişki

Madde kullanımı ile yüksek kaygı düzeyi ve ansiyete bozukluğu birlikteliği sık görülebilmektedir. Çalışmada madde kullanan öğrencilerin psikososyal sağlık düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir.

Sonuç

Öğrencilerin psikososyal sağlık düzeylerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu, buna rağmen yaklaşık beşte birinin psikososyal sağlık açısından riskli grupta yer aldığı ve madde kullandığı; cinsiyet, okunan bölüm, okul başarısı, derslerde zorluk yaşama durumu ve mezuniyet sonrası iş kaygısı gibi faktörlerin psikososyal sağlık düzeyini ve madde kullanımını etkilediği belirlenmiştir.